

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 1975/23
Karar Sayısı : 1975/27
Karar Tarihi:25/2/1975

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN MAHKEME : Ordu Ağır Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU : 18.5.1974 günlü, 14890 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı “Cumhuriyetin 50 nci Yılı Nedeniyle Bazı Suç ve Cezaların Affı” Hakkında Kanun’un 2. maddesinin (B) bendinin Anayasaya aykırı olduğundan iptali istemidir.

I- OLAY :

Sanıkların, Türk Ceza Kanununun 495.,496. ve 497. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları isteği ile Ordu Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın yapılmakta olan duruşmasında sanık vekili, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Anayasaya aykırılığı olduğunu ileri sürülmüş, Mahkeme, ileri sürmenin ciddi olduğu kanısına vararak iptali için Anayasanın değişik 151. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Kanunun 27. maddeleri uyarınca itiraz yolu ile Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

II-İTİRAZIN GEREKÇESİ :

İtirazın gerekçesi özeti şöyledir:

1803 sayılı Af Yasasının 5. maddesinin (A) bendini biçim yönünden iptal etmiş olan Anayasa Mahkemesinin 2.7.1974 günlü, 19/31 sayılı iptal kararında açıklanan Anayasaya aykırılık nedenleri, Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendi için de geçerli olduğu gibi, 1. madde ile istisna maddeleri arasındaki açık eşitsizlik 2/B maddesini esas yönünden de Anayasaya aykırı hale getirmiştir. Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulayacağı Türk Ceza Kanununun 495., 496. ve 497. maddeleri bakımından Af Kanununun 2/B maddesinin iptali istenmiştir.

III- YASA METİNLERİ :

1- Dava konusu Yasa kuralları :

a) 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin iptali istenen (B) bendi şöyledir:

“B) Türk Ceza Kanununun 202, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218 ,219, 403 ncü maddeleriyle 404 ncü maddesinin birinci bendinde ve 406,407,414/1,415,416/2-3,491,492,493,494,495,496,497,498,499,500,503 ve 510 ncu maddeleriyle Askeri Ceza Kanununun 131 ve 132 nci maddelerinde gösterilen suçları işleyenler hakkında ilgili maddede öngörülen Devlet zararı önceden ödenmek; tazminat hükümleri ise saklı kalmak şartıyla bu maddenin (A) bendi hükmü uygulanır.”

Esas Sayısı : 1975/23
Karar Sayısı : 1975/27

b) Türk Ceza Kanununun 495., 496. ve 497. maddeleri şöyledir:

“Madde 495- Her kim, menkul bir malın zilyedini veya cürüm mahallinde bulunan bir başkasını cebir ve şiddet kullanarak veya şahsen veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyanı ile tehdit ederek o malı teslim yahut o malın kendi tarafından zaptına karşı sükut etmeye mecbur kılsa on seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasına mahkum olur.

Bir malın yağması esnasında veya akabinde fiili icra veya itmam etmek veya malı kaçırmak yahut kendisini veya şerikini cezadan kurtarmak için mal sahibine veya vaka mahalline gelen başkasına karşı cebir veya şiddet veya tehdit icra eden kimse hakkında da aynı ceza hükmolunur.”

“Madde 496- Her kim bir kimseyi cebir ve şiddet kullanarak veya şahsen veya malen büyük bir tehlikeye düşüreceği beyanı ile tehdit ederek o kimsenin yahut başkasının zararına hukukça hükmü haiz bir senedi vermeye veya imza etmeye yahut koparıp mahvetmeye mecbur bırakılırsa on seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezasına mahkum olur.”

“Madde 497- Yukarıdaki maddelerde beyan olunan cürümler, geceleyin veya silâh ile tehdit ederek işlenirse onbeş seneden yirmi seneye kadar ağır hapis cezası verilir.

Bu fiiller, yol kesmek suretiyle veya içlerinden velev birisi görünür şekilde silâhli bulunan ikiden ziyade kimseler yahut kıyafetini tebdil etmiş olan şahıslar tarafından işlenirse ağır hapis cezası yirmi seneden aşağı olamaz.”

2- Dayanılan Anayasa Kuralı:

Anayasanın 92. maddenin beşinci fıkrası metni şöyledir:

Millet Meclisi, Cumhuriyet Senatosundan gelen metni benimsemezse, her iki Meclisin ilgili komisyonlarından seçilecek eşit sayıdaki üyelerden bir karma komisyon kurulur. Bu komisyonun hazırladığı metin Millet Meclisine sunulur. Millet Meclisi, karma komisyonca veya Cumhuriyet Senatosunca veya daha önce kendisince hazırlanmış olan metinlerden birini olduğu gibi kabul etmek zorundadır. Cumhuriyet Senatosunda üye tamsayısının salt çoğunluğu ile kabul edilmiş olan madde değişikliklerinde, Millet Meclisinin kendi ilk metnini benimsemesi için, üye tamsayısının salt çoğunluğunun oyu gereklidir. Bu halde açık oya başvurulur.”

IV. İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi 25.2.1975 gününde toplanmış ve İçtüzüğü'nün 15. maddesi uyarınca yaptığı ilk inceleme aşağıdaki sorunlar üzerinde durmuştur.

1- Anayasa Mahkemesinin itirazı inceleme görevi ve yetkisi olup olmadığı sorunu:

Suç ve cezaların affi hakkındaki kanunların Anayasaya uygunluk denetiminin, daha önceki kararlarda ve bu meyanda 21.1.1975 sayı: 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 28.11.1974 günlü, Esas:1974/34, Karar: 1974/50 sayılı kararda açıklanmış bulunan nedenlerle Anayasa Mahkemesinin görevine ve yetkisine girdiği sonucuna varılmıştır. Halit ZARBUN bu görüşe karşı oyda bulunmuştur.

Esas Sayısı : 1975/23
Karar Sayısı : 1975/27

2- Uygulanacak madde sorunu:

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme iptal isteğini taşıyan kararında her ne kadar 1803 sayılı Af Kanununun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 495., 496. ve 497. maddeleri bakımından iptali isteğinde bulunmuşsa da, olayın niteliğine göre mahkemenin 496. maddeyi uygulama olanağı yoktur. Bu itibarla bu madde ile ilgili itirazın Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine karar verilmelidir.

Diğer yönden, itiraz yoluna başvuran Mahkemece bu davada iptal isteğine konu edilen 1803 sayılı Af Yasasının 2. maddesinin (B) bendi Türk Ceza Kanununun 495. ve 497. maddeleri yönünden 28.1.1975 gününde Esas: 1974/56, Karar: 1975/8 sayılı kararla iptal edilmiş olduğundan, bu maddeler bakımından işin esasının incelenmesine gerek kalmadığından bu konuda yeniden karar verilmesine olanak yoktur.

VI- SONUÇ :

1- İşin incelemesinin Anayasa Mahkemesinin görevi içinde bulunduğu, Halit ZARBUN'un karşıoyu ile ve oyçokluğu ile;

2- Türk Ceza Kanununun 496. maddesinin davada uygulama yeri bulunmadığı anlaşıldığından itirazın bu yöne ilişkin bölümünün Mahkemenin yetkisizliği yönünden reddine;

3- 15.5.1974 günlü, 1803 sayılı Kanunun 2. maddesinin (B) bendinin Türk Ceza Kanununun 495. ve 497. maddeleriyle sınırlı olarak iptaline 28.1.1975 gününde Esas: 1974/56, Karar: 1975/8 sayı ile karar verilmiş olduğundan bu konuda yeniden karar verilmesine yer olmadığına oybirliğiyle;

25.2.1975 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Muhittin TAYLAN	Kâni VRANA	Kemal BERKEM
Üye	Üye	Üye
Halit ZARBUN	Ziya ÖNEL	Abdullah ÜNER
Üye	Üye	Üye
Ahmet KOÇAK	Muhittin GÜRÜN	Lütfi ÖMERBAŞ

Esas Sayısı : 1975/23
Karar Sayısı : 1975/27

Üye
Hasan GÜRSEL

Üye
Ahmet Salih ÇEBİ

Üye
Şevket MÜFTÜGİL

Üye
Adil ESMER

Üye
Nihat
O.AKÇAKAYALIOĞLU

Üye
Ahmet H.BOYACIOĞLU

KARŞIOY YAZISI

21.1.1975 günlü 15125 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahkememizin 28.11.1974 günlü, 1974/34-50 sayılı kararına ilişkin karşıoy yazımda açıkladığım gerekçelerle, çoğunluğun görevle ilgili görüşlerine katılmıyorum.

Üye
Halit ZARBUN